

Stjepka Težaka, Dragutina Rosandića i Ante Bežena. Spominje sveučilišni regionalizam suvremene hrvatske metodike, predstavljajući, također, starije i suvremene metodičarke i metodičare.

Glavne prednosti monografije koju je Marinko Lazzarich napisao na temelju bogatog iskustva i dobrog poznavanja obrazovne vertikale hrvatskoga školstva jesu: širok raspon relevantnih metodičkih tema (jezik, književnost, mediji, korelacijski odnosi), bogata i raznovrsna suvremena, domaća i strana literatura (ukupno 611 bibliografskih jedinica), koja upućuje na dodatne i nove aspekte problemskih istraživanja; povezivanje teorije s praktičnim primjerima, kao i povezivanje uloge učitelja s temeljnim načelom odgojno-obrazovnoga djelovanja – učenik je u središtu poučavanja i središnji subjekt nastave. Smatram da je riječ o kvalitetnoj znanstvenoj monografiji i siguran sam da će ona čitateljima biti dobra podloga za promišljanje, učenje i proučavanje pedagoške prakse, a time i temeljni udžbenik na hrvatskim sveučilištima, pa i šire.

Igor SAKSIDA

Aleksandra Pejčić i Biljana Trajkovski:

Što i kako vježbati s djecom u vrtiću i školi

Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet. Rijeka, 2018., 255 str.

Sveučilišni udžbenik *Što i kako vježbati s djecom u vrtiću i školi* autorica Aleksandre Pejčić i Biljane Trajkovski, a u izdanju Učiteljskoga fakulteta u Rijeci, pokriva veći dio gradiva koji se odnosi na organizaciju tjelesnoga vježbanja u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju te u prvim četirima razredima primarne edukacije.

Sadržajno se može podijeliti u tri dijela. Prvi dio obuhvaća osnovne stručne pojmove i definicije vezane uz organizirano tjelesno vježbanje u odgojno-obrazovnom sustavu putem temeljnoga organizacijskog oblika rada, odnosno aktivnosti / sata Tjelesne i zdravstvene kulture.

Autorice su prepoznale važnost Tjelesne i zdravstvene kulture te ističu kao je ona nezamjenjiva u doprinosu zdravlju, što se ponajviše očituje osiguravanjem optimalnoga razvoja antropoloških obilježja djece. Tjelesna i zdravstvena kultura je za puno djece u fazi razvoja jedina prilika za bavljenje organiziranom tjelesnom aktivnošću. Upravo ova činjenica u današnjem svijetu u kojem dominira sjedilački način života daje ovom organizacijskom obliku rada neprocjenjivu vrijednost i postaje jedan od temelja zdravlja cijele populacije kada je u pitanju kretanje.

Drugi se dio odnosi na planiranje i programiranje tjelesnog vježbanja te na načine praćenja, provjeravanja i vrednovanja putem tjelesne i zdravstvene kulture. U ovom dijelu svaki stručnjak može dobiti odgovor na pitanje kako svoj kineziološki odgojno-obrazovni rad prilagoditi aktualnim potrebama djece. To znači da svoj rad temelji na dijagnostici antropoloških obilježja

djece. Bez obzira na brojne vrijedne aktivnosti i trud znanstvenika diljem svijeta, u djece se bilježe sve lošiji rezultati u morfološkim obilježjima te motoričkim i funkcionalnim sposobnostima. Zbog postizanja optimalnoga rasta i razvoja djeci treba omogućiti situacije u kojima će, sukladno svojim mogućnostima, redovitom tjelesnom aktivnošću poticati maksimalan razvoj osobina i sposobnosti radi postizanja optimalnog rasta i razvoja. Autorice su ponudile prijedloge čitavoga niza dijagnostičkih testova i načine njihova provođenja kako bi, prvenstveno odgajatelji i učitelji, mogli svoj odgojno-obrazovni rad približiti stvarnim potrebama svakog djeteta i osigurati im zdravlje.

Treći dio sadrži praktične primjere neposrednoga rada te primjere modela planova i programa u Tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi razvrstanih sukladno kronološkoj dobi djece. Mnoštvo praktičnih primjera ovom udžbeniku daje mogućnost široke primjenjivosti, odnosno u svim područjima primijenjene kineziologije. To znači da iako je prvenstveno namijenjen za odgajatelje i učitelje, može poslužiti svakome tko je svojom djelatnošću usmjeren na tjelesno vježbanje s djecom i mladima – profesoru kineziologije u nastavi, treneru, voditeljima univerzalnih sportskih škola i sl. Navedeni primjeri mogu obogatiti neposredni odgojno-obrazovni rad stručnjaka, odnosno kvalitetu odgojno-obrazovnoga procesa koji će tada biti na korist svakom djetetu i doprinijeti njegovoj motoričkoj pismenosti. Motorička pismenost djeci omogućuje stjecanje navike redovitoga tjelesnog vježbanja, što je značajno za očuvanje zdravlja i kvalitetu života. Praktični primjeri u ovom dijelu udžbenika nisu samo gotova rješenja već mogu poslužiti i kao modeli motoričkih sadržaja za neposredni odgojno-obrazovni rad s djecom. Stručnjaci ih mogu prilagoditi svojim materijalnim uvjetima rada ili svojom kreativnošću i znanjem osmisliti slične motoričke sadržaje.

Prethodno navedena tri dijela udžbenika sadrže 15 poglavlja, a gradivo objedinjuje veći dio nastavnoga sadržaja koji autorice predaju u sklopu kolegija *Kineziologija* i *Kineziološka metodika* pri Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci. Takav može biti od koristi studentima učiteljskih i kinezioloških fakulteta u pripremi ispita i pripreme za svoj kineziološki odgojno-obrazovni rad. U svakom od poglavlja jasno se može iščitati praktična primjenjivost navedenih činjenica, koja se temelji na dugogodišnjem radnom iskustvu autorica. Posebno se može vidjeti istraženost kineziološke dijagnostike, gdje se predlaže nova baterija testova za procjenu motoričkih i funkcionalnih sposobnosti kod djece rane i predškolske dobi te pregled i sumacija pristupa dosadašnjega načina planiranja i programiranja u Tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi.

Autorice su dobro razradile teorijski dio i povezale ga s dosadašnjom literaturom na području Republike Hrvatske. Teorijski je dio posebno usmjeren na tjelesno vježbanje pri aktivnosti / satu Tjelesne i zdravstvene kulture u vrlo osjetljivom razvojnem razdoblju za čovjeka, odnosno u rano i predškolsko doba te prvim četirima razredima osnovne škole. Navedeno udžbeniku daje iznimnu vrijednost jer se u tom razdoblju propuštene mogućnosti za utjecaj na razvoj kvalitete i kvantitete znanja te sposobnosti više ne mogu nadoknaditi u kasnijim životnim razdobljima. Metodološki je prihvatljiv i usklađen s bitnim državnim dokumentima, a posebno s

propisanim aktualnim *Planom i programom za osnovnu školu* (HNOS), odnosno s onim dijelom koji se odnosi na obaveznu nastavu Tjelesne i zdravstvene kulture.

Udžbenik obuhvaća relevantna i bitna pitanja tjelesnoga vježbanja s djecom, posebno s polaznih osnova antropološkoga i metodičkoga aspekta. Autorice ističu kako je tjelesna (mišićna) aktivnost oduvijek jedina aktivna sila za normalno funkcioniranje svih organa i organskih sustava. Sva ljudska saznanja i civilizacijska postignuća ne mogu zamijeniti biotičku potrebu za kretanjem, a ovaj udžbenik može pomoći stručnjaku da kretanje u djece integrira u svakodnevni život.

Vilko PETRIĆ

Berislav Majhut i Štefka Batinić: Hrvatska slikovnica do 1945.

Hrvatski školski muzej, Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet.
Zagreb, 2017., 443 str.

Znanstvena monografija s naslovom *Hrvatska slikovnica do 1945.*, autora Berislava Majhuta i Štefke Batinić, nastala je kao rezultat višegodišnjih znanstvenih istraživanja ovih autora na području povijesti hrvatske slikovnice. Monografija ima svoju prethodnicu u knjizi istih autora s naslovom *Od slikovnjaka do Vragobe: hrvatske slikovnice do 1945.*, objavljenoj 2001. godine kao svojevrsni katalog uz istoimenu izložbu Hrvatskog školskog muzeja u Zagrebu.

Nalazeći opravdanost razloga bavljenja starim hrvatskim slikovnicama, kao i slikovnicama uopće, u uvriježenim predrasudama o slikovnici kao rubnoj vrsti dječje književnosti, koja se opet smatra rubnim područjem književnosti općenito, Berislav Majhut i Štefka Batinić pozivaju se na misao Milana Crnkovića, doajena među istraživačima povijesti hrvatske dječje književnosti, prema kojoj je slikovnica jedina autohtona vrsta dječje književnosti. Proučavati povijest dječje slikovnice znači proučavati ne samo knjige namijenjene najranijoj dječjoj dobi već to znači i proučavati odnos društva prema djetetu u najranijoj dobi. Slikovnica je pritom, prema mišljenju Berislava Majhuta i Štefke Batinić, najzgušnutiji umjetnički oblik kojim se može obraćati djetetu.

Nakon pregleda dosadašnjih istraživanja na području teorije slikovnice knjiga donosi iscrpan povijesni pregled hrvatske slikovnice i ilustrirane dječje knjige dok su zasebna poglavlja posvećena temama kao što su: tekst, likovna komponenta, teme i pedagoški aspekt slikovnice u Hrvatskoj.

Uz utemeljenost u relevantnim znanstvenim izvorima autora – hrvatskih i stranih istraživača dječje književnosti, posebice slikovnice, knjiga donosi i nove, iznimno važne činjenice iz povijesti hrvatske slikovnice i ilustrirane dječje knjige. Tako se u knjizi navodi kao prva hrvatska tiskana dječja